

Ion Manole, avocatul care a invins Rusia la CEDO: “Trebuie cineva sa-i apere si pe acei oameni care au nevoie, dar nu au bani. Daca nu noi, atunci cine?”

Federatia Rusa va trebui sa plateasca despagubiri de peste un milion de euro acelor familii din Transnistria al caror drept de a invata in alfabetul latin este incalcat de administratia separatista de la Tiraspol. Ion Manole explica, intr-un interviu pentru HotNews.ro, cine isi asuma cele mai mari riscuri in Transnistria: avocatul implicat intr-un proces impotriva Rusiei, parintii care nu renunta la alfabetul latin sau copiii lor care, pentru a merge la scoala, trec zilnic prin punctele de control ale separatistilor si armatei ruse.

In procesul intentat Rusiei si castigat pe 19 octombrie la Curtea Europeana a Drepturilor Omului, familiile copiilor de peste Nistru au fost reprezentate de doi avocati ai Asociatiei Promo-Lex din Chisinau: Ion Manole si Alexandru Postica.

Ion Manole: In 2004 au fost tentative de a inchide cele 8 scoli din regiune. A fost atacat liceul din Tiraspol unde s-au inregistrat distrugerii, manualele au fost aruncate la gunoi. Scolile au fost inconjurate de catre militia transnistreana. Cei de la orfelinatul din Tighina au reusit sa patrunda inapoi in institutie si s-au blocat inauntru. Anuntand deja OSCE-ul si opinia publica, cei de la Tiraspol nu au mai indraznit sa-i evacueze cu forta, mai ales ca usile erau inchise pe dinauntru. Si i-au lasat fara apa, fara mancare, le-au deconectat energia electrica. Autoritatile Republicii Moldova

nu au putut interveni. Chiar daca aveam acolo politia constitutională, ei nu au fost in stare sa intervina pentru ca exista riscul escaladării unui conflict. Exista imagini, inregistrari video cu ce s-a intamplat acolo...

V.M.: Cine filma?

Ion Manole: Inclusiv presa de la Chisinau a fost acolo.

V.M.: Cum de au putut sa intre in Transnistria? Ca imaginea despre regiune este ca acolo nu intra usor presa...

Ion Manole: Cei care au vrut intotdeauna au reusit sa intre. Unii au filmat pe ascuns, altii cu ajutorul OSCE-ului, altii cu ajutorul politiei constitutionale. Dar cine vrea reuseste. Cine nu se plange.

V.M.: Cate scoli au fost atacate?

Ion Manole: Sa explic putin istoria. Din 1989, limba romana cu grafie latina a devenit oficiala pe teritoriul Republicii Sovietice Moldovenesti de atunci. Inclusiv in Transnistria limba romana a intrat in scoli. Intre 1989 – 1992, toate scolile din regiunea transnistreana invatau dupa manualele autoritatilor de la Chisinau cu grafie latina. Dupa razboiul din 1992, administratia de la Tiraspol a cerut ca scolile sa treaca inapoi la grafia latina. Atunci au existat mai multi parinti care au cerut sa ramana sub controlul Ministerului Educatiei de la Chisinau. Si atunci au inceput problemele pentru cei care incercau sa lupte pentru acel drept. Pana la urma au rezistat doar 8 scoli care si astazi sunt in subordinea ministerului de la Chisinau, care le finanteaza.

V.M.: De unde primesc si manualele...?

Ion Manole: Da, de la Chisinau.

V.M.: Si le pot primi fara probleme?

Ion Manole: Din nou va spun: atunci cand se doreste, se reuseste. Uneori oficial, alteori neoficial.

V.M.: Adica se strecoara prin posturile de control transnistrene?

Ion Manole: Evident. Si calculatoare si manuale.

V.M.: De ce administratia transnistreana este impotriva alfabetului latin?

Ion Manole: Scopul lor a fost sa continue modelul Uniunii Sovietice si au insistat pe faptul ca in regiunea transnistreana populatia este diferita de cea din dreapta Nistrului. Ei aveau nevoie sa mentina ideea ca suntem diferiti.

V.M.: Si dupa atacurile asupra scolilor, cate plangeri au fost?

Ion Manole: In acel moment, administratiile liceelor au primit practic plangeri din partea tuturor parintilor si profesorilor. In acel moment, toti erau foarte uniti. Intelegeau ca, daca se plang doar in fata camerelor si nu intreprind ceva din punct de vedere juridic, problema nu se va rezolva niciodata.

V.M.: Cat de des se inregistreaza atacuri asupra scolilor?

Ion Manole: Atacuri se inregistreaza des. Nu doar tentative de a inchide scolile dar si persecutarea parintilor. Parintii lucreaza in acel teritoriu, obtin salarii, au anumite functii acolo. Ei sunt foarte santajabili de catre administratia locala. Au fost cazuri in care oamenii au fost concediati de la serviciu. Ramanand pe drumuri devii foarte sarac si dependent si asta e o metoda foarte eficienta de presiune. In vara lui 2004 au fost atacate scolile din Bender, Tighina, Rabnita si Tiraspol. Scoala de la Grigoriopol era deja evacuata din 2002.

V.M.: Si in prezent care este situatia in aceste scoli?

Ion Manole: Cele 3 scoli pe care le-am reprezentat au trei probleme diferite. Pana in 2004, guvernul de la Chisinau a oferit 1 milion de dolari liceului Evrika din orasul Rabnita pentru a-si cladi o scoala noua. In 2004, administratia transnistreana le-a luat cladirea noua, care sta si astazi goala. Guvernul de la Chisinau le-a inchiriat o fosta

gradinita de copii de la Uzina Metalurgica. Dar in aceasta gradinita nu sunt conditii: nu au sali de sport, nu au lumina necesara, nu au laboratoare. Si de opt ani de zile administratia locala refuza sa discute subiectul.

Liceul Teoretic Stefan cel Mare din orasul Grigoriopol a fost evacuat din 2002. Copiii zilnic parcurg 35 de kilometri prin punctele de control. In perioada 2002-2004, persoanele care verificau copiii intrau in autobuze inarmati, injurau, umileau copiii si profesorii. Era o situatie foarte tensionata. Iarna ei sunt nevoiti sa circule noapte si acum pentru ca termina orele la 7 seara si parintii isi fac griji enorme pentru viata si securitatea acestor copii.

Liceul Alexandru cel Bun din Tighina are probleme cu sediile. Sediul lor a fost preluat si ei sunt acum impartiti in trei edificii aflate in diferite colturi ale orasului.

V.M.: Dumneavoastra nu aveti nicio problema sa calatoriti in Transnistria?

Ion Manole: Nu. N-am intalnit obstacole din punctul asta de vedere.

V.M.: Administratia de acolo nu stie ca sunteti avocatul care se ocupa de aceste cazuri?

Ion Manole: Stiu.

V.M.: Si cum va explicati acest comportament al lor?

Ion Manole: Ei isi doresc foarte mult sa arate in ochii opiniei publice si a diplomatilor ca sunt un stat civilizatat care respecta drepturile omului. In realitate nu este asa. Ei au nevoie de aceasta imagine pozitiva pentru a induce in eroare si a putea insista cu obtinerea independentei.

V.M.: E potrivit sa folosim termenul ca sunteti tolerat acolo?

Ion Manole: Cred ca da. Evident ca dupa pronuntarea deciziei CEDO cred ca nu vom mai merge atat de des acolo.

V.M.: Va e frica cand mergeti acolo?

Ion Manole: Nu. De ce sa-mi fie frica? Nu incalc absolut

nimic... Pe parcursul a 8 ani, de cand lucrez acolo, nici macar o data nu am primit o amenda pentru incalcarea regulilor de circulatie rutiera.

V.M.: Dar parintii mai risca ceva acum?

Ion Manole: Parintii stiu deja ca acesta e un subiect foarte sensibil. Cunoastem faptul ca UE a aplicat si unele interdictii de calatorie pentru liderii de acolo in principal din cauza situatiei scolilor. Acum, parintii nu risca public nimic. In prezent nu a venit nimeni cu plangeri.

V.M.: Au fost 170 de plangeri completate de familii si inaintate directorilor scolilor?

Ion Manole: Directorii au alcatuit lista persoanelor care doresc sa depuna plangere impotriva Federatiei Ruse si Republicii Moldova. Dar doritori au fost mai multi. Noi am redus lista doar la parinti si elevi.

V.M.: De ce plangerea a fost si impotriva Republicii Moldova?

Ion Manole: Pentru ca este teritoriul Republicii Moldova, ei sunt cetateni moldoveni, iar Republica Moldova are obligatia de a-i proteja pe acesti oameni de abuzurile indreptate impotriva lor. Decizia CEDO a constatat ca Republica Moldova, in cazul acestor scoli, si-a facut datoria. Decizia a fost doar impotriva Federatiei Ruse.

V.M.: De ce au fost depuse plangeri impotriva Federatiei Ruse?

Ion Manole: Am folosit precedentul Ilascu in care Federatia Rusa a fost recunoscuta responsabila pentru situatia din stanga Nistrului tocmai pentru ca ea detine controlul asupra evenimentelor in regiunea transnistreana. Principalul nostru argument a fost ca Federatia Rusa ofera suport militar, economic, politic, social, diplomatic administratiei separatiste, dar in cazurile de incalcarea drepturilor omului ea are un comportament total diferit. Daca in alte domenii este foarte activa, in drepturile omului este absenta. Am facut o comparatie si am cerut ca Federatia Rusa sa aiba un comportament la fel de activ precum are si in alte domenii.

V.M.: Ce spune decizia CEDO?

Ion Manole: In primul rand spune ca Federatia Rusa detine controlul asupra acestei regiuni pentru ca poate influenta evenimentele din aceasta regiune si este actor, nu mediator. Decizia reconfirma ca Federatia Rusa nu poate fi mediator, nu poate fi pacificator, ci ea este parte a acelui conflict nerezolvat si joaca in continuare un rol destul de mare in consolidarea acelui regim pe teritoriul Republicii Moldova.

V.M.: Pentru ce a fost condamnata Rusia la CEDO?

Ion Manole: Pentru ca detine controlul de facto asupra evenimentelor din acel teritoriu.

V.M.: Cum au fost despagubiti parintii?

Ion Manole: Victimele au obtinut cate 6000 de Euro. Dar aceasta despagubire nu este una pur materiala. Are o importanta mult mai mare din punct de vedere a respectarii drepturilor omului in acest teritoriu. Fiecare om care se considera victima a acestui regim din stanga Nistrului trebuie sa inteleaga ca are un instrument pentru a-si apara drepturile. Si asta ma bucura foarte mult pentru ca in ultimii ani am vazut prea multa disperare si descurajare in randul acelor oameni: nu mai credeau, nu mai sperau in nimeni.

V.M.: Care sunt sansele practice ca petitionarii sa fie intr-adevar despagubiti cu cei 6000 Euro?

Ion Manole: Am vazut miercuri declaratia lui Lavrov care a zis ca vor ignora decizia, dar o vor executa. Ceea ce inseamna ca de platit vor plati, dar vizibil nu vor face nimic pentru ca drepturile altor persoane sa nu mai fie incalcate.

V.M.: Credeti ca decizia CEDO va schimba situatia din prezent?

Ion Manole: Eu nu cred, eu sper. Sunt sigur ca acum autoritatile au motive in plus sa ia masuri mai vizibile si mai concentrate pentru a asigura conditiile de care au nevoie copiii si profesorii. Noi am cerut pe site-ul Promolex pasi concreti din partea autoritatilor si a administratiei separatiste in vederea executarii deciziei Curtii Europene

prin care sa fie respectate drepturile acestor oameni.

V.M.: S-a schimbat ceva din punctul asta de vedere de cand s-a schimbat conducerea in Transnistria?

Ion Manole: Nu s-a schimbat nimic. Noi am sperat foarte mult ca odata cu venirea lui Sevciuk situatia se va imbunatati, dar nu eram prea optimisti. S-a demonstrat pana acum ca am avut dreptate.

V.M.: Dumneavoastra ati fost supusi unor presiuni si intimidari ca sa renuntati la a reprezenta la CEDO acest caz?

Ion Manole: Da, au fost presiuni.

V.M.: Din partea cui?

Ion Manole: Prefer sa nu raspund la aceasta intrebare.

V.M.: De ce oamenii de acolo, mai ales ca au tot felul de probleme, nu au renuntat la alfabetul latin?

Ion Manole: Pentru ca este dreptul lor. Acest drept e important pentru ca, daca tot nu au plecat de acolo, isi doresc ca cel putin copiii lor sa aiba un viitor. Viitor in regiune nu poti avea fara a invata intr-o scoala unde se preda in limba rusa. Multi parinti au convingerile lor si ei isi doresc ca copiii lor sa vina la studii la Chisinau, in Romania sau in occident. Ei inteleg foarte bine ca in institutiile subordonate Chisinaului calitatea educatiei este net superioara celor din scolile subordonate Tiraspolului. Din aceste motive ei nu au acceptat ca copiii lor sa fie supusi unor metode de manipulare.

V.M.: Dragostea de limba romana are vreo legatura sau e vorba doar de o alegere pragmatica de bun-simt?

Ion Manole: E greu sa generalizam. In unele cazuri cu siguranta are o legatura, in alte cazuri nu are.

V.M.: Dumneavoastra ce ati castigat din acest proces la CEDO? Ati primit un onorariu?

Ion Manole: Nu.

V.M.: Ati lucrat gratuit?

Ion Manole: Da. Si continuam sa oferim suport juridic si consultatii tuturor celor care ni se adreseaza indiferent de ce limba vorbesc, de cetatenie.

V.M.: De ce?

Ion Manole: Pentru ca asta este rostul nostru: sa oferim calitate prin serviciile noastre. La Promolex noi incercam sa lucram strategic. Reprezentam un dosar a carui castigare ar putea schimba situatia a sute sau mii de oameni. Dosarul scolilor este unul strategic pentru ca printr-o decizie a CEDO vom schimba situatia scolilor din regiunea transnistreana.

V.M.: De ce ca avocat nu aparati un mare afacerist din Chisinau care v-ar putea plati un onorariu gras?

Ion Manole: Noi facem parte din acea categorie care nu se gandeste la profit. Eu sunt fericit ca am reusit sa contribuim la respectarea drepturilor unui numar mare de oameni. Trebuie cineva sa-i apere si pe acei oameni care au nevoie, dar nu au bani. Daca nu noi, atunci cine?

Interviu realizat de: Vlad Mixich

Sursa: HotNews.ro